

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. De unitate & simplicitate Charitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

TOM. II.

tantum materiã voluntatem nostram huic vel illi honestati, quam unaquæque peculiariter respicit, conformant, Charitas verò voluntatem Deo, omnique honestati propter Deum perfectissimè, ratione scilicet præstantissimi motivi, & universalissimè conformat. Unde multo etiam perfectiùs procedit quàm Spes, hæc enim, quamvis universaliter aliquo modo tendat, in motivo tamen multis gradibus cedit Charitati, Spes namque inclinatur ad voluntatem nostram divinã subjiaciendam ob bonum & commodum proprium, quia nimirum inde quis præmium expectat, Charitas verò purissimo nobilissimoque modo procedit, & omnia ad Dei honorem faceret, etiamsi nullum sequeretur præmium, aut quidquam commodi inde proveniret operanti: unde Charitas eminenter continet omnes virtutes. Confirmatur; illa siquidem virtus est perfectior, quæ est conformis regulæ perfectissimæ, hoc autem absque omni controversiã convenit Charitati, perfectissima enim regula est voluntas divinã, cui in omnibus, ut dictum est, operantem conformat Charitas.

Quaratione Spes sit inferior Charitati.

Perfectissimus in Charitate procedendi modus.

Charitas conformans operantem regulæ perfectissimæ.

V.

Ostenditur Charitatem esse perfectiorem Fidei.

Hinc à fortiori sequitur actum Charitatis, & consequenter habitum, esse perfectiorem Fidei; in primis enim actus Fidei nullam habet libertatem, nisi ab aliquo actu voluntatis sibi communicatam: deinde habet ingenitam obscuritatem, sicque naturaliter imperfectum in se involvit procedendi modum: Charitas verò, ut jam ostensum est, modo longè perfectissimo procedit, Deoque animam intimè conjungit, ejusque in omnibus honorem spectat, non commodum operantis; de qua proinde 1. ad Corinth. c. 13. vers. quinto, ait Apostolus: *Non querit quæ suæ sunt.*

VI.

Charitatis actus remissus superari potest ab intensio actu alterius virtutis.

Quæ tamen hac in parte de Charitate dixi, intelligenda sunt, *per se loquendo*, & *cæteris paribus*; non enim negandum videtur, quin actus aliquis intentissimus alterius virtutis exæquare, imò & excedere in perfectione possit remissum aliquem actum Charitatis. Solum ergo dicimus Charitatem ex genere suo esse Virtutum perfectissimam, hoc est dari actus aliquos Charitatis perfectiores ullis actibus aliarum virtutum, ut clarè constat ex jam dictis. Imo nonnulli existimant, actum amoris Dei super omnia hæc in viã omnibus aliarum virtutum esse, etiam in entitate physicã perfectiorem.

VII.

Virtutes alia quoad statum non sunt perfecta sine Charitate.

Ex hac Charitatis summã inter virtutes præstantiã passim à Theologis appellatur regina Virtutum. Deinde, esto virtutes aliæ quoad entitatem suam, seu substantiam perfectæ esse possint sine Charitate, cum hæc nihil iis addat perfectionis intrinsecæ, quoad statum tamen absque Charitate perfectæ esse non possunt: ita cum S. Thomas hæc communis habet Theologorum sententia. Hinc Apostolus 1. ad Corinthios 13. v. 3. *Si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.* Ratio est, ille enim censetur status perfectus virtutum, dum ita in hominis animã existunt, ut ei profint ad beatitudinem, quantumcunque verò aliis virtutibus homo sit instructus, si tamen desit Charitas, caelestem beatitudinem nunquam assequetur. In quam rem appositissimè S. Augustinus lib. 15. de Trinitate, cap. 18. *Ipsam Fidem, inquit, non facit utilem nisi Charitas: sine Charitate quippe Fides potest esse, sed non prodesse.*

Alia virtutes sine Charitate homini non profunt ad beatitudinem.

Hac de causã Charitas à Theologis appellari solet *Forma virtutum*, quòd nimirum novam iis vim ac dignitatem moralem conferat, nempe rationem meriti; sine Charitate siquidem Fides & aliæ virtutes non sunt meritoria. Hinc, ut supra in materiã de Fide notavimus, desumpta est illa distinctio *Fidei informis & formate, mortuæ & vivæ*, secundum scilicet diversum statum ejusdem etiam numero habitus Fidei, sine Charitate enim nec Fides, nec ulla alia virtus reddit hominem vivum, nec aeternæ vitæ fructum confert.

VIII. Charitas iustum Fidei, tum aliam virtutum iure appellatur.

Dices, hinc sequi nullam omnino virtutem, præter Charitatem, esse veram virtutem, cum nulla secundum se reddat hominem bonum, seu vivum, sed eum in peccato mortali relinquat. Negatur tamen consequentia; ad hoc enim ut aliquid sit vera virtus, non est necessarium ut qui actum illum elicit, reddatur absolute bonus, seu sine gravi peccato, sequeretur namque, si Deus statuisset alicui peccatori actum contritionis seu Charitatis elicienti non remittere peccata, sequeretur inquam, actum etiam Charitatis non esse veram virtutem. Ut ergo actus aliquis sit vera virtus, sufficit eum esse honestum & laudabilem, quòdque illum exercens censetur per eum benè vivere, & mereatur commendationem.

IX. Ad hoc sit aliquid sit vera virtus non requiritur ut homo, nec reddat iustum.

Quid ad conceptum vera virtus sit iustum.

SECTIO TERTIA.

De unitate & simplicitate Charitatis.

DIXIMUS Sectione primã Charitatem esse virtutem, est enim *bona qualitas mentis, qua rectè vivitur, & qua nullus male uritur*, quo pacto, ut Tomo præcedente, Disp. 97. vidimus, Sanctus Thomas 1. 2. quæst. 55. art. 4. definit virtutem, approbatque tota Theologorum schola, ac desumptum hoc videtur ex Aristotele 2. Ethic. cap. 6. ubi virtutem esse ait, *qua bonum facit habentem, & opus ejus bonum reddit.* Deinde versatur Charitas circa objectum longè honestissimum, Deum scilicet, ad quem super omnia diligendum inclinatur ac disponit, quo nihil esse potest honestius, aut perfectius.

I. Variè dicitur Charitatem esse virtutem.

Dices: Virtus juxta Philosophos in hominibus efficit, ut facile operentur, seque circa objectum, quod virtus aliqua peculiariter respicit, delectabiliter exercent; secus verò res se habet in Charitate, sæpè enim accidit, ut dum bonum aliquod creatum occurrit, homo in illud feratur, & Deo præferat, quod non faceret si Charitas, amoris circa Deum exercitium ita facile redderet. Respondetur, hoc nihil facere contra Charitatem infusam, de qua hæc loquimur, habitus quippe infusi non dant facile posse, sed simpliciter, ut frequenter in superioribus ostensum est. Si autem sermo sit de charitate naturali, & habitu acquisito, solum dat operari facile & delectabiliter, quando est habitus intensus, & diu quis in actibus amoris Dei se exercuit, tunc enim bonum quodcumque creatum præ Dei amore facile contemnet. Et hoc argumentum perinde probaret nullam omnino dari virtutem, cum nulla sit, quæ difficultatibus occurrentibus aliquando non cedat, & à vitio contrario interdum non vincatur: eò tamen dat plus vel minus facile operari, quòd est perfectior, & per plures actus in animo firmata ac radicata.

II. Objectum virtutis Charitatem esse virtutem.

Quando bonus virtutis acquisitus des operari facile, ac delectabiliter.

Quamvis

SECTIO QUARTA.

Virum Charitas eadem sit in via, & in patria.

Uobis modis intelligi potest hæc quæstio, primò quoad entitatem, seu utrum idem numero habitus Charitatis, qui fuit in via, in patria conservetur. Secundò quoad intensiorem, an scilicet habitus Charitatis in via æqualis sit intensiorem cum Charitate in patria: qua in re non levis est inter Theologos controversia. Primum hac Sectione discutemus, secundum sequente.

Quoad primum itaque: Idem non specie tantum, sed etiam numero Charitatis habitus in patria manet, qui fuit in via. Hec est communis Theologorum sententia, probarique apertè videtur ex illo Apostoli 1. ad Corinthios 13. v. 8. Charitas nunquam excidit, quod, ut rectè advertit Suarez hic, Disp. 3. Sect. 3. de eadem specie & numero Charitate intelligendum est, alioqui scientia & cognitio non destruerentur, quas tamen illic destructum iri docet Apostolus; sequela probatur, loco enim scientia, quam hic habemus, alia longè diversæ rationis in patria succedet.

Quoad actus verò Charitatis, utrum scilicet idem specie eliciantur in cælo, atque hic in via, dissident inter se Theologi: negat Scotus, Cæpreolus, Caietanus, Dionysius Carthusianus in 1. Dist. 17. quæst. 8. & alii. Communis tamen Theologorum sententia affirmat, non solum habitum, sed etiam actus Charitatis ejusdem esse speciei in via & in patria: ita Magister in 3. Dist. 31. & S. Thomas 1. 2. q. 67. art. 2. quos alii sequuntur. Ratio est: tota enim horum actuum differentia est accidentalis, objectum siquidem formale, à quo præcipue desumitur essentia cujusque actus, est idem, divina scilicet bonitas supernaturalis, cognitio autem solum est diversa illius applicatio, unde non facit mutationem essentialem seu intrinsecam in actu, sed accidentialem tantum & extrinsecam. Quod verò objectum amoris in patria sit præsens, Deus scilicet visus & intimè conjunctus beato, non facit diversitatem in amore; amor enim, ut sæpius ex communi doctorum sententiâ dictum est, abstrahit à præsentia & absentia rei amatae, & in hoc differt à gaudio & desiderio, quorum primum exigit præsentiam, secundum absentiam objecti, & præterea desiderium & Spes, ut jam ostendimus non manent in patria, eo quòd hanc in se involvant imperfectionem, exigentiam scilicet absentia objecti. Unde Patres dum dicunt eandem Charitatem manere in patria & via, de actibus præcipue loqui videntur: quòd etiam dici potest de loco D. Pauli supra, num. 2. citato. Quare probabilissimum mihi videtur, quod affirmat Suarez citatus, Beatissimam scilicet Virginem actum amoris Dei, quem in hac vitâ circa illius finem habuit, non interrupisse, sed eundem numero in patria continuasse, licet quoad aliquas circumstantias extrinsecas, ut libertatis, &c. & perfectionem quandam accidentialem fuerit mutatus; in quo autem perfectio hæc sita sit, dicetur postea.

Objiciunt aliqui, actum Charitatis in via & patria habere diversa objecta, in via enim Deus non

I. Status præsentis quæstionis proponitur.

II. Idem habitus Charitatis, qui fuit in via manet in patria.

III. Actus etiam Charitatis ejusdem speciei sunt in via & in patria.

Amor abstrahit à præsentia & absentia objecti.

Beatissima Virgo actum amoris Dei in morte non interrupit.

IV. Deus in via

III. Habitus Charitatis censeri potest una virtus.

Habitus infusus est acquisitus Charitatis distinguuntur specie.

IV. Non unum tantum, sed varia eidem virtuti opponi possunt vitia.

V. Equè habitus infusus aliarum virtutum moralium per quodvis peccatum grave expelluntur, ac habitus infusus Charitatis.

VI. Habitus infusus Charitatis est una simplex qualitas, non composita ex partibus extensivis.

Probabilissimum est habitum acquisitum Charitatis esse tam intensivè, quam extensivè divisibilem.

Quamvis autem habitus Charitatis circa objecta diversissima versetur, ut circa Deum & proximum, resque omnes ad salutem spectantes, & consequenter actus etiam diversissimos eliciat, cum, ut supra diximus, objectum etiam materiale diversum sufficiat ad reddendum actus specie distinctos, potest nihilominus censeri una virtus ratione objecti formalis, quod respicit, & in quod principaliter fertur. Habitus tamen infusus Charitatis specie distinguitur ab habitu acquisito, tum quia est supernaturalis, hic verò naturalis, tum quia habet se per modum potentia, & dat simpliciter posse, habitus autem acquisitus hoc non facit, sed tantum dat operari facile: quæ abundè sufficiunt ad distinctionem specificam.

Quod verò dicunt aliqui, uni virtuti unum solummodo vitium opponi, & exinde ostendere conentur Charitatem non posse censeri unam virtutem, utpote cui tot opponuntur vitia, quot sunt peccata mortalia, quorum singula illam expellunt, in aliis autem vitiiis, ira exempli gratia expellit patientiam, luxuria castitatem, gula temperantiam, & sic de cæteris: hoc inquam, non subsistit; inprimis enim eidem virtuti diversa vitia opponuntur, ut liberalitati avaritia & prodigalitas, & sic de aliis.

Deinde vel est sermo de habitu infuso Charitatis, vel acquisito: si primum, æquè habitus infusus patientia, & castitatis, aut alterius cujuscunque virtutis moralis per quodvis peccatum mortale expellitur ac habitus infusus Charitatis, utpote qui unâ cum Charitate omnes semper incedunt. Si verò sermo sit de habitu acquisito Charitatis, non expellitur per quodvis peccatum mortale, sed per vitium sibi oppositum, instar virtutum moralium, quarum singula contrario sibi peccato minuuntur, & corrumpuntur.

Adde ulterius, habitum infusum Charitatis, quamvis ex diversis partibus intensivis componatur, intensior siquidem in uno est, quam in alio, ex diversis tamen partibus extensivis, per quas ad alia & alia objecta extendatur, non constat, sed est una simplex qualitas, quæ per modum potentia dat vim & virtutem ad actus quoscunque infusos Charitatis eliciendos, & in hoc similis est intellectui & voluntati, quæ sunt potentia naturales, habentes vim & facultatem actus circa quæcunque, etiam diversissima objecta exercendia.

Quoad habitum verò acquisitum Charitatis probabilissimum videtur eum instar aliorum habitum naturalium ex diversis partibus extensivis componi, per quas difficultatem tollat, quæ in diversorum actuum exercitio occurrit, ac proinde diversa facilitas diversum requirere videtur principium, seu partem in habitu sibi respondentem: etsi existimem sustineri haud difficulter posse, habitum etiam acquisitum Charitatis esse extensivè indivisibilem, & diversam illam facilitatem in diversitatem apprehensionum bonitatis in objecto, vel actuum eliciendorum refundi posse.